

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อพัฒนาทักษะสมอง EF
ของเด็กปฐมวัยด้วยระบบ 3 On (On-Air On hand และ Onsite)

ผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

(Best Practice)

ประเภทครูผู้สอน

นางสาวภรณ์ทิพย์ วงศ์ทิพย์
ตำแหน่ง ครูผู้สอน

โรงเรียนบัณฑิตพิทยา

ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขต

แบบนำเสนอผลงานการประกวดผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ประเภทครูผู้สอน

“การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการสาระการเรียนรู้วิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น”

ปีการศึกษา ๒๕๖๕

๑. ชื่อผลงาน การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะสมองEF ของเด็กปฐมวัย

๒. ด้วยระบบ ๓ On (On-demand Onhand และ Onsite)

ชื่อผู้นำเสนอผลงาน นางสาวภรณ์ทิพย์ วงศ์ทิพย์

ตำแหน่ง ครู โรงเรียน บัณฑิตพิทยา

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขต ๓ ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

รหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๓๐ โทรศัพท์ ๐๘๑-๔๕๕๔๐๗๕

๓. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔-๒๕๖๕ ได้มุ่งเน้นให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยมากขึ้น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ซึ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้เน้นให้ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เหมาะสมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการ การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๔) และเนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศการจัดการศึกษาเพื่อรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละโรงเรียน ๕ รูปแบบ โดยไม่ได้กำหนดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเพื่อให้ทุกโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตามบริบท ดังนั้น ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ ทางโรงเรียนบัณฑิตพิทยา จึงได้คำนึงถึงนโยบายภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) โดยการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยระบบ ๓ On ได้แก่ On-demand Onhand และ Onsite ตามสถานการณ์และมีการประเมินความพร้อมผ่านระบบ Thai Stop COVID ที่ผ่านมาตรฐานและปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด อีกทั้งนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขต ๓ ยังมีการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดได้นำหลักสูตรบูรณาการ การศึกษาปลอดภัยและมีคุณภาพ สาระการเรียนรู้วิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น มาจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ “ในทุกชั้นเรียน” อีกด้วย

เมื่อพูดถึงเรื่องทักษะสมอง EF เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีช่วงเวลาที่สมองส่วนหน้าสุดมีการพัฒนาอย่างมาก สิ่งแวดล้อม การเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้กิ่งประสาท

แตกแขนง นั้นหมายถึง พัฒนาการทางการคิดของเด็กได้รับพัฒนาสามารถกำกับตนเองไปสู่เป้าหมายได้ (สุภาวดี หาญเมธี, ๒๕๖๑) ซึ่งการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Function Skills) คือฐานรากสุดที่จะทำให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ในทักษะศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการจัดการชีวิตให้สำเร็จ โดยผ่านกระบวนการคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ไขปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็นและมีความสุขเป็น ผ่านการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นองค์ประกอบ EF หลัก ๓ ด้านได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน (ความจำเพื่อใช้งาน, การยั้งคิดไตร่ตรอง, การยืดหยุ่นความคิด) กลุ่มทักษะกำกับตนเอง (การจดจ่อใส่ใจ, การควบคุมอารมณ์, การติดตามประเมินตนเอง) และกลุ่มทักษะการปฏิบัติ (การริเริ่มและลงมือทำ, การวางแผนจัดระบบดำเนินการ, การมุ่งเป้าหมาย) จากองค์ประกอบ EF ทั้ง ๓ ด้านนั้น จะเห็นได้ว่า เมื่อเด็กได้รับโอกาสพัฒนาทักษะสมอง EF ทั้งตัวเด็กเองและสังคมที่ได้รับผลประโยชน์ จะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างรอบด้านเป็นผลทางบวก และส่งผลต่อพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านไปพร้อมๆกัน อีกทั้งยังทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) และเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Worth) ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่น การจัดการกิจกรรมต่างๆ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กคิดและสร้างแรงจูงใจช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้นไป

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ ในช่วง ๖ ปีแรกของชีวิตมักจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆทั้งในและนอกห้องเรียน เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาช่วงอายุระหว่าง ๐-๖ ปี ถือเป็นช่วงโอกาสของการเรียนรู้ ในวัยนี้สมองจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้รับพัฒนาการและได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้อง จะช่วยสร้างเสริมให้มีความพร้อมทางสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓) ซึ่งการศึกษาปฐมวัยได้มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตที่ดี โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐) ทั้งนี้การวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้านควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งการจะพัฒนาเด็กวัยนี้จะต้องส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมรวมไปถึงการยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรม โดยต้องอาศัยการประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมและศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไปอย่างสูงสุด

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมา คุณครูจึงต้องการที่จะพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่นที่พัฒนาทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย ด้วยระบบ ๓ On (On-Air Onhand และ Onsite) เข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและให้มีความปลอดภัยต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมต่อไป

๔. จุดประสงค์การดำเนินงาน

๓.๑ เพื่อพัฒนาทักษะสมองEF โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่นของเด็กปฐมวัย ด้วยระบบ ๓ On (On- demand Onhand และ Onsite)

๓.๒ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขต ๓

ในการนำหลักสูตรบูรณาการการศึกษาปลอดภัยและมีคุณภาพ สาระการเรียนรู้วิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีคุณภาพ

๕. เป้าหมายการดำเนินงาน

๔.๑ เด็กปฐมวัยร้อยละ ๘๐ มีการพัฒนาทักษะสมองEF ที่สูงขึ้นผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่น ด้วยระบบ ๓ On (On- demand Onhand และ Onsite)

๔.๒ โรงเรียนสามารถนำหลักสูตรบูรณาการการศึกษาปลอดภัยและมีคุณภาพ สาระการเรียนรู้วิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ

๖. ขอบเขตของการดำเนินงาน

๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะสมองEF ของเด็กปฐมวัย ผ่านกิจกรรม/หน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ด้วยระบบ ๓ On (On- demand Onhand และ Onsite) ให้สอดคล้องกับหลักสูตรบูรณาการการศึกษาปลอดภัยและมีคุณภาพ สาระการเรียนรู้วิถีชีวิตในครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ แบ่งได้ดังนี้

๕.๑.๑ กิจกรรมการสอนแบบ On- demand

- กิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ “ต้นไม้ที่รัก”
- กิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ “ฝนจำ”
- กิจกรรมเล่าไปพับไป
- กิจกรรมสร้างสรรค์ปั้นดินน้ำมัน

๑.๑.๒ กิจกรรมการสอนแบบ Onhand

- กิจกรรมใบงาน หน่วยต้นไม้ที่รัก
- กิจกรรมใบงาน หน่วยฝนจำ
- กิจกรรมเกมการศึกษา

๑.๑.๓ กิจกรรมการสอนแบบ Onsite

- กิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ รักเมืองไทย

- กิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ ของเล่นของใช้ บูรณาการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย เรื่อง “จมหหรือลอย”
- กิจกรรมบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย เรื่อง สนุกกับฟองสบู่
- กิจกรรม Cooking day หน่วยอาหารดีมีประโยชน์

๕.๒ ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

เด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ โรงเรียนบัณฑิตพิทยา ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายรหัสไปรษณีย์ ๕๗๑๓๐ โทรศัพท์ ๐๘๑-๔๕๕๔๐๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕
จำนวน ๒๘ คน